

Malthe Rye Thomsen & Poul Poder

Engagerede kærlighedsliv: En kvalitativ analyse af reflek- sive unges forelskelse, og selv- identitets- og relationsarbejde

I det nuværende samfund præges menneskers kærlighedsliv af tendenser som online dating, singlekultur og en skilsmisserate tæt på 50 %. Dette leder ifølge fremtrædende sociologer som Zygmunt Bauman og Eva Illouz til opløsningstendenser, hvor senmoderne mennesker tilsyneladende søger jeg-centreret nydelse og 'frihed' fra forpligtelser. Men samtidig drømmer de stadig om forelskelse, tosomhed og længerevarende parforhold. I denne artikel undersøger vi – med afsæt i et fem måneders feltarbejde blandt universitetsstuderende i Sydney – en gruppe unge menneskers forestillinger om kærlighed, og hvordan de handler i romantiske relationer. Vi fokuserer analytisk på to hovedtematikker: 1) Forelskelse og spænding, og 2) Udforskende selvidentitetsarbejde og forpligtende relationsarbejde i parforhold. Analysen viser, at unges kærlighedsliv kendetegnes ved en søgen og længsel efter forelskelse samtidig med et undersøgende selvarbejde og et forpligtende engagement i romantiske relationer. Artiklen udfordrer således gængse, sociologiske opløsningsfortællinger, som primært betoner unges egocentriske nydelsesorientering og episodiske involvering i romantiske eller seksuelle relationer.

Nøgleord: Romantisk kærlighed, forelskelse, relationsarbejde, selvidentitet, polyamori, dating.

Introduktion

I senmoderne vestlige samfund er kærlighedslivet under forandring på grund af idealiserede forventninger, online dating, nye samlivsformer, opløsnings-tendenser, singlekultur og en skilsmisserate, der i en årrække har ligget stabilt omkring 45% (Davidson et al. 2018; Danmarks Statistik 2020; Danmarks Statistik 2021; Duncan 2015; Bauman 2003; Illouz 2012, 2019; Klinenberg 2012; Kobayashi, Funk & Mushira 2017). Trods disse forandringer eftersøger det moderne menneske stadig tosomhed og et vellykket parforhold, hvor den enkelte kan opleve det, der føles som en »ægte« bekræftelse af sin individualitet og personlighed (Beck & Beck-Gernsheim 1995; Giddens 1994; Illouz 2012; Hooks 2000; Luhmann 2010; Politiken 2019; Scheff 2006). Sådanne modsætningsfyldte udviklingstendenser er baggrunden for, at kærlighedslivet og dets udfordringer granskes intensivt i det nuværende samfund. Flere dagblade har eksempelvis en kærlighedsbrevkasse, der med råd fra kulturelle profiler besvarer spørgsmål om dilemmaer i kærlighedslivet. Op mod en million danskere følger med i TV-programmet Gift ved første blik, hvor eksperter gifter singler på baggrund af holdninger og livsindstillinger, og i Koden til kærlighed parres unge singler gennem en videnskabelig algoritme. Programmet Kærlighedens Laboratorium problematiserer forestillingen om »prinsen på den hvide hest« og tester videnskabelige indsigter i humoristiske cases med unge på dates. Det vidner om et til tider vanskeligt kærlighedsliv, hvor ikke mindst unge søger råd og vejledning.

Det moderne kærlighedslivs udfordringer hænger blandt andet sammen med, at kærligheden er blevet delvist friset, idet den ikke i samme grad som tidligere begrundes af ydre, praktiske forhold som slægt, klasse og religions-strukturer (Giddens 1994; Illouz 2012). Parforholdets omdrejningspunkt og eksistensberettigelse handler nu om parternes varme og autentiske følelser for hinanden. Det er med til at skabe større fokus på stærke, emotionelle bånd mellem kærlighedspartnere og ægtefæller (Giddens 1994; Beck & Beck-Gernsheim 1995; Lindholm 1995:243). Samtidig har en generel velstandsstigning og opfindelsen af fritid i det moderne samfund givet stadig flere mennesker forventninger til øget livsglæde og lykke i det personlige liv, der nu forstås som et individuelt livsstilsprojekt. (Illouz 2019; Giddens 1994). Valget af den 'rigtige' partner, der kan se én som den, man er, bliver et essentielt projekt, og i kærlighedslivet funderes den enkeltes selvudforskning og søgen efter bekræftelse af sin personlige særegenhed (Illouz 2012; Luhmann 2010). Gennem populærkultur intensiveres i det 21. århundrede en samfundsmæssig fortælling om et perfektioneret kærlighedsliv, hvor ens partner ikke kun skal bekræfte ens særegenhed, men være »den eneste ene«, der forbedrer individet og dets liv (Belleau et al. 2020; Berlant 2011: 101; Illouz 2012). Når kærlighedslivet og parforholdet opfattes som arenaen for lykke og selvrealisering indebærer det, at romantiske relationer løbende og konstant granskes i forhold til, om der er tilstrækkelig forelskelse, tiltrækning og kompatibilitet mellem partnerne.

Det resulterer i et grundlæggende usikkert og risikofyldt kærlighedsliv (Giddens 1994; Illouz 2012:150). Ifølge forskellige samtidsdiagnoser har nutidens mennesker i stigende grad fokus på sig selv, deres egen nydelse og lykke og bryder hurtigere med relationer, der ikke lever op til deres forventninger, eller fordi der opstår gnidninger (Badiou 2015; Bauman 2003; Illouz 2012, 2019; Jepsen 2018). En videnskabelig opfattelse af især yngre mennesker som nydelsesorienterede og ikke investerede i kærlighedslivet anser vi for unuanceret og undersøger derfor, hvad der kendetegner moderne unges kærlighedsliv (Bogle 2008; Jepsen 2018; Illouz 2012; Wade 2017).

Artiklen er baseret på empiri fra et fem måneders feltarbejde i Sydney, Australien, hvor Rye Thomsen undersøgte, hvordan universitetsstuderende forestillede sig og praktiserede intime relationer påvirket af medie- og Hollywood-skabte fortællinger om »perfekt kærlighed« (Rye Thomsen 2019). Analysen er inddelt i to dele, der fokuserer på: 1) forelskelse og spænding og 2) selvidentitet og relationsarbejde.

I første del af vores analyse viser vi, at de studerende søger spænding, intensitet og forelskelse. De opfatter forelskelse som en central del af kærlighedslivet og et vigtigt grundlag for dannelsen af romantiske relationer. De forventer, at den fortsætter langt ind i parforholdet.

I anden del af analysen beskriver vi, hvordan de studerende engagerer sig i kærlighedslivet, ved at undersøge, hvad den enkelte finder meningsfuldt i forhold til sig selv, partneren og kærlighedsrelationen. Der er tale om et refleksivt livsprojekt, som involverer en undersøgelse af kærlighed, seksualitet og den person, man er og gerne vil være. Samtidig beskriver vi, hvordan en del af de studerende i kærlighedslivet vedholdende drager omsorg for deres parforhold, hvilket nuancerer fortællingen om, at unge bryder med deres romantiske relationer, så snart der opstår udfordringer og problemer.

I konklusionen pointerer vi, hvordan det kvalitative analysemateriale danner grundlag for at nuancere dominerende teorier i sociologien om kærlighed. Dels tesen om, at moderne kærlighed opløses i nydelsesoptimering, ego-centreret selvrealisering og lige udbytte af relationen. Dels at det romantiske liv frisættes i en sådan grad, at forestillinger om parforhold baseret på forelskelse og følelser ikke længere prioriteres (Giddens 1994, 1996; Illouz 2012,

2019; Jepsen 2018). Vores analyse skildrer derimod unges kærlighedsliv som mere komplekst end gængse forestillinger om uforpligtende, overfladiske og nydelsesdrevne individer. Vi giver plads til at undersøge, hvordan de unge også indgår i forpligtende og undersøgende relationer med en partner, de i fremtiden kan dele deres selvudforskning og liv med. I det følgende beskriver vi fremtrædende teorier inden for sociologien om kærlighed og de teoretiske tilgange, vi gør brug af i analysen.

Teoretisk ramme: Forelskelse, selvidentitet og relationsarbejde

I moderne kærlighedssociologi lægges der vægt på, at den romantiske kærlighed indebærer en frisættelse fra traditioner, som definerede pardannelse ud fra nogle pragmatiske kriterier (Alberoni 1981; Giddens 1994; Illouz 2019). Men i forståelsen af, hvilke aktuelle vilkår og tendenser der præger nutidens romantiske liv, rummer sociologien forskellige svar. Man kan her tale om tre hovedfortællinger:

1) Frisættelse som *normalt kaos*, da kærlighed i højindividualiserede samfund baserer sig på menneskers følelser for hinanden, som ofte ændrer sig omskifteligt og markant. Kærlighed er i dette lys blevet et tomt begreb, der i det moderne samfund skal fyldes ud på baggrund af menneskers individuelle livshistorie og følelsesliv. Det skaber nye muligheder, men også et fundamentalt, kaotisk kærlighedsliv (Beck & Beck-Gernsheim 1995).

2) Frisættelse som opløsning, hvor omstændighederne for at etablere romantiske forhold undermineres af det flydende konsumtionssamfund og nydelsesimperativet (Bauman 2003; Illouz 2019; Jepsen 2018). I den flydende modernitet er der sået grundlæggende tvivl om dybe relationers varighed, hvorfor den enkelte sjældent investerer mere end nødvendigt, så individet med større lethed kan lægge relationen bag sig (Bauman 2003). Eva Illouz indskrifter sig i opløsningsfortællingen og tilføjer, at udseende, seksuel appeal, smag, interesser og værdier er blevet afgørende i valget af partner (Illouz 2012). I hendes bog *The End of Love* betones, hvordan det nuværende, markedsgjorte kærlighedsliv defineres ved egocentrering og stor usikkerhed. Derfor forlades romantiske relationer ofte, før de får mulighed for at folde sig ud (Illouz 2019).

3) Frisættelse og demokratisering, hvor kærlighedsforhold orienteres af idealer om tillid, anerkendelse og respekt. I det frisatte personlige liv har kærligheds- og venskabsforhold deres eksistensberettigelse i den værdi, de bringer i sig selv. Opbygningen af sådanne forhold forudsætter etablering af gensidig tillid, tilregnelighed og evne til at udtrykke egne behov og grænser, så man tydeliggør sig selv og forholdet for hinanden (Giddens 1991, 1994).

Samtidsdiagnoserne beskriver væsentlige udviklingstendenser, men yder sjældent hverdagslivets kompleksitet tilstrækkelig opmærksomhed. Vores analyse inddrager derfor også sociologisk teori af mere specifik karakter, som

eksempelvis den italienske sociolog Francesco Alberonis (1981) teori om forelskelse og kærlighed. Vi anvender hans teori til at forklare, hvordan de unge opfatter forelskelse, som et grundlag for parforhold. Ifølge Alberoni er forelskelse en begivenhed uden for det bevidste valg, da man ikke kan beslutte sig for at være eller blive forelsket (Alberoni 1981:41). Med forelskelserne opstår en vældig kraft, som drager individer mod en sammensmeltning, der gør dem enestående og uerstattelige for hinanden. Alberoni beskriver, at forelskelserne ligesom sociale, kollektive bevægelser bryder med det gamle og skaber en ny begyndelse. Forelskelse er en radikal omstrukturering af individets sociale verden, hvor personen kan åbne sig for en ny og anderledes tilværelse. I denne kan livet opleves med nye øjne påvirket af mødet med den anden (Alberoni 1981:41, 80-81). Inspireret af Alberoni forstår vi forelskelse som en stærk emotionel optaktserfaring, der kan lede til parforhold. Kærlighedslivet forstås i artiklen som noget andet og mere end forelskelserfasen. I det følgende inddrager vi teori der beskriver, hvordan romantiske relationer også handler om et forpligtende selv- og relationsarbejde.

For at forklare den selvudforskning, kommunikation og søgen efter gensidig forståelse, der foregår i de unges kærlighedsliv, trækker vi på Giddens' teori om et kontinuerligt, refleksivt selvidentitetsarbejde, og hvordan det indgår i et ligestillet, 'rent' (dvs. indre begrundet) kærlighedsforhold (Giddens 1991, 1994). Senmoderne menneskers kærlighedsliv er mere åbne, fordi tidligere tiders traditionelle, »standardiserede scripts« for parforhold defineret af praktiske hensyn og udefrakommende normer ikke længere har tag i mennesker. I dag er der i højere grad tale om at indgå i givende, »rene« forhold, hvor mening og tilfredsstillelse udspringer af kærlighed, glæde og seksuel tiltrækning. Parforhold og deres succes forudsætter følelses- og kommunikationskompetencer, åbenhed og gensidig respekt (Giddens 1994). Kommunikation mellem de involverede er således et væsentligt område for udviklingen af forholdet. Fortroligheden og forbundetheden i relationen etableres gennem verbal og ordløs kommunikation af behov, ønsker og grænser, hvor individerne længes efter at blive mødt, forstået og respekteret i udvekslingen med den anden. Det er således en afgørende, funktionel aktivitet at opbygge dybere forståelse og gensidig tillid i 'det rene forhold', hvor intimitet er knyttet til ens eget og den andens projekt af selvudforskning og selvvirkeliggørelse (Giddens 1991:92, 1994). Det moderne menneskes liv er et refleksivt projekt, der udvikles gennem strukturering af en selv-fortælling, som afgørende involverer undersøgelse af kærlighed, seksualitet og den person, man gerne vil være. Det refleksive menneske søger at skabe en sammenhængende selvfortælling at orientere sig efter i det dynamiske og post-traditionelle samfund (Giddens 1991:6). Udover Giddens inddrager vi også empirisk baseret kærlighedssociologi.

I de seneste to årtier er der udført empirisk forskning, der nuancerer og udfordrer de mere etablerede analyser og teorier om kærlighed (Fink & Gabb 2018; Kobayashi, Funk & Mushira 2017; Seebach 2017; Poder 2019). Ifølge et

empirisk, sociologisk studie fra Canada er det moderne kærlighedsliv kendetegnet ved nogle grundlæggende, semantiske meningsregler, som moderne mennesker trækker på i forhold til at forstå deres kærlighedsforhold. De indtager eksempelvis forestillingen om skæbnebestemt, 'evig' kærlighed, altruisme, grundlæggende tillid og troskab samt god kommunikation (Belleau et al. 2020). Disse kærlighedsforestillinger er også til stede hos de unge i vores datamateriale, samtidig med at de praktiserer et væsentligt relationsarbejde i kærlighedslivet. Et stort, kvantitativt og kvalitativt, britisk forskningsprojekt understøtter denne indsigt. Her fremkommer det, at moderne mennesker også tænker parforhold som et vedvarende opmærksomt, 'praktisk' relationsarbejde, der for eksempel er at bringe te eller lave mad til den anden, der kommer træt hjem. Ifølge sociologerne Jacqui Gabb og Janet Fink drejer relationsarbejdet sig også om konfliktløsning, at forstå og respektere den andens såvel som egne ønsker, behov og grænser, at give og tage plads, at forstå fælleshed og forskelligheder som en del af at skabe balance og udvikling i relationen. Det forudsætter et mere eller mindre bevidst, individuelt og fælles erkendelsesarbejde i forståelsen af hinanden og forholdet (Fink og Gabb 2018). Gabbs og Finks forskning viser, hvordan moderne mennesker løbende engagerer sig i relationsarbejde som en måde at vedligeholde og udvikle kærlighedsforholdet. Giddens' begreb om en sådan refleksiv måde at forholde sig til forholdet bekræftes også af andre empiriske studier (se fx Thagaard 2005; Gross & Simmons 2002).

I det følgende afsnit introducerer vi vores analysetilgang, de anvendte datagenereringsmetoder og valget af australske universitetsstuderende som case.

Analysetilgang og metode

De studerende, der indgår i artiklen, i artiklen læser kulturstudier, postkolonialisme, journalistik, medie og kommunikation eller litteraturvidenskab. Andre læser miljøvidenskab, biologi eller på ingeniørstudiet. Der er således tale om studerende fra en bred vifte af fagområder. Socioøkonomisk repræsenterer de overvejende en australsk middelklasse, fordi en universitetsuddannelse er en betydelig udgift i Australien (jf. Chapman & Ryan 2005). Artiklen er således ikke nødvendigvis kendetegnende for unge med andre socio-økonomiske baggrunde. I Australien som i andre vestlige samfund betragtes universitetet ikke blot som en uddannelsesinstitution, men også som et socialt og kulturelt rum, hvor de unge har en særlig frihed og eksperimenterer med deres selvforståelse, seksualitet og romantiske relationer (Dempsey et al. 2001; Drummond et al. 2015; Rye Thomsen 2019; 2020; Scanlon et al. 2007). Uddannelsessituationen på universitetet, kendetegnes af individualisering, valgfrihed og frisættelse (Nielsen 2019:143). Der er således lighedstræk mellem australske og andre vestlige studerende i rammerne for deres ungdomsliv. De australske studerende følger ligesom danske unge med i dating-program-

mer som Gift ved første blik og The Bachelor (jf. Rye Thomsen 2019). Talrige kærlighedsprogrammer opstår i disse år. Moderne, urbane unge i Australien, Danmark og andre vestlige lande påvirkes af og er i dialog med populærkulturens tematiseringer af globale, medieformidlede romantiske kærligheds- og kropsidealer (Hansen 2006; Hatfield et al. 2020; Hirsch & Wardlow 2006; Rye Thomsen 2019). Disse programmer spejler den intensive refleksive optagethed af dating, forelskelse og parforhold, der gør sig gældende for både danske og australske studerende (jf. Rye Thomsen 2019; Rye Thomsen 2020). De unge i artiklen verbaliserer således erkendelser og dilemmaer, der mere bredt kan bidrage til en forståelse af moderne unges tanker, oplevelser og udfordringer i et senmoderne kærlighedsliv.

I sit fem måneders feltarbejde rekrutterede Rye Thomsen interviewpersonerne på University of Sydney (USyd) og University Technology Sydney (UTS) ved at henvende sig til studerende på Campus, men også ved at sætte sig i universitetsbaren med et skilt, der beskrev projektet, hvorefter studerende henvendte sig. Rye Thomsen udvalgte studerende opvokset i Australien. De første otte uger blev 40 studerende i alderen 18-26 år interviewet af ca. 45 minutters varighed.

Tabel 1

USyd		UTS		Total	
Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
5	6	13	16	18	22
Samlet antal		Samlet antal		I alt	
11		29		40	

Under hvert interview blev det forklaret, at formålet var at undersøge de unges tanker og hverdagsoplevelser i kærlighedslivet samt idealiserede kærlighedsforestillinger. Anonymiseringen og muligheden at få udeladt dele af interviewet blev tydeliggjort. Interviewpersonen blev først spurgt om ord og udtryk, som de associerede med at flirte, være forelsket, parforhold og romantisk kærlighed og efterfølgende bedt om at beskrive unges måder at flirte, være forelskede og være kærester. Det åbnede for en samtale om interviewpersonens egne erfaringer med kærlighedsrelationer. Blandt andet skulle de beskrive centrale, romantiske oplevelser fra deres liv i gymnasiet og på universitetet. Det gav indsigter om deres udvikling og selvforståelse, samt deres personlige præferencer, idealer og værdier i kærlighedslivet. Interviewpersonerne skulle beskrive det samfundsmæssige kærlighedsideal i reklamer, musik, tv-serier og film og deres opfattelse af families, venners og populærkulturens indflydelse på deres forestillinger om og forventninger til kærlighed. De kvindelige informanter havde generelt lettere ved mere nuanceret at beskrive deres kærlighedsliv, hvorimod mændene oftere havde

sværere ved at finde ord til at beskrive deres følelser og forventninger. Derfor interviewede Rye Thomsen nogle gange de mandlige informanter, mens de udførte aktiviteter sammen, som at bade, gå ture, spille pool eller tennis. Det fjernede fokus fra interviewet og gav de mandlige informanter mulighed for i deres eget tempo at beskrive deres kærlighedsliv. For at supplere interviewmaterialet og perspektivere de unges egne udtalelser foretog Rye Thomsen observationer til private sammenkomster, universitetsarrangementer og i universitetsbaren af, hvordan de unge verbalt og kropsligt interagerede, flirtede og var kærlige sammen.

Analysetilgangen i artiklen er dels inspireret af sociologiske teorier om kærlighed (Alberoni 1981; Giddens 1994). Dels af det James Spradley kalder »nedefra-perspektivet« (Spradley 1979:34). Målet er her at forstå de studendes oplevelser af kærlighed ud fra deres eget perspektiv. Efter transskribering af interviewene blev datamaterialet kodet. De fleste kodninger var induktive, mens enkelte var deduktive (jf. mediepåvirkede idealer, parforhold og relationsarbejde). Datamaterialet, der omhandlede de unges oplevelser af flirt, forelskelse og parforhold, blev kodet under følgende tematikker:

- Mediepåvirkede idealer (jf. 'den eneste ene' og ens 'sjæleven')
- Udforskning af seksualitet, køn og kønsideal
- Undersøgelse af individuelle værdier og udvikling af sig selv i kærlighedslivet
- Længsel efter at blive forstået og opnå en særlig forbindelse til et andet menneske
- Engageret søgen efter en partner
- Forelskelse som grundlag for parforhold
- Værdien af tryghed, fortrolighed og stabilitet
- Tvivl
- Parforhold og relationsarbejde.

Disse tematikker, som reflekteres i overordnede samtidsdiagnoser (Giddens 1994; Bauman 2003; Beck & Beck-Gernsheim 1995) og empiriske, kærligheds-sociologiske undersøgelser (Fink & Gabb 2018; Thagaard 2005), kendetegner overordnet alle de 40 interviewedes liv. I feltarbejdets anden fase (14 uger) udvalgte Rye Thomsen nøgleinformanter, fem kvinder og tre mænd, til at repræsentere disse temaer, som analyseres mere specifikt i forhold til deres kærlighedserfaringer og refleksioner.

Det er disse otte unge mennesker og deres partnere, som optræder i artiklen. Informanterne varierer i alder, placering i uddannelsesforløb, fagområde, køn og civilstatus som single eller i parforhold. De fem kvinder og tre mænd er valgt, fordi de giver et særligt detaljeret indblik i flere af de ovenstående kodninger. Deres personlige kærlighedsbiografier bidrager til en større forståelse af kærlighedserfaringer, refleksioner og visioner både specifikt og

mere generelt. Inspireret af antropologien gør vi brug af individuelle historier som eksempler på kulturelle træk (jf. Højer & Bandak 2015).

De otte personer blev interviewet otte-10 gange. Der blev talt om forhen-værende såvel som nuværende flirts, forelskelser og parforhold, samt håb og drømme for fremtiden.

Inspireret af personcentreret etnografi (Hollan & Levy 2014) var målet gennem *ustrukturerede og livshistorie-interviewmetoder* indgående at afdække, hvad der var meningsfuldt for de unge, og hvordan det påvirkede deres oplevelser og undersøgelser af sig selv i kærlighedslivet. Disse interviewmetoder er givende i forhold til at indhente viden om individuelle livshistorier og et intimt, privat emne som kærlighedsliv. Dels fordi fokus rettes mod og åbner for den personlige biografi og på en indlevende, respektfuld måde giver rum for den enkelte til at fortælle sine kærlighedsoplevelser i sin egen rytme, når han/hun føler sig tryk i forhold til det (Gammeltoft 2010; Hollan & Levy 2014:3-4). I den personcentrede observation tog Rye Thomsen del i de aktiviteter, samtalepartnerne delte med deres venner: Studier, øl- og kaffedrikning, strandture og fester, hvor han observerede samtalepartnerne flirte og 'hooke up'. Efter vigtige observationer blev informanterne geninterviewet, så de med egne ord kunne beskrive, hvad de havde følt og oplevet i situationen.

Gennem et empirisk fokus på de unges egne oplevelser og tanker er vores overordnede mål med analysetilgangen at nuancere en i både samfund og forskning fremtrædende forståelse af unge som nydelsesdrevne og primært orienterede mod uforpligtende relationer (jf. Svendsen & Jensen 2016; Bogle 2008; Jepsen 2018; Møller og Nebeling 2018; Wade 2017). I det følgende analyserer vi centrale cases fra Rye Thomsens feltarbejde.

Forelskelse som grundlag for parforhold

Fælles for de unge, der indgår i undersøgelsen, er, at de længselsfuldt søger en intens forelskelse og »den rigtige følelse«. De forbinder det ofte med fortællingen om den anden som en »soulmate«, de har en helt særlig forbindelse med. Et eksempel er beretningen om Bella, James, Alec og Krish, hvis kærlighedsliv væver sig ind og ud af hinanden. Bellas historie med kæresten James er afsæt for analysen, men da de andre ligeledes er nøgleinformanter, får vi også indblik i deres oplevelser med Bella gennem interviews og observationer.

Bella er 22 år, studerer miljøstudier på UTS og bor sammen med James, som hun de sidste 4 1/2 år har været kærester med. Parforholdet begynder, seks måneder før James skal et halvt år til Hongkong. Hun vælger at flytte med og beskriver denne tid som spændende og glædesfyldt, og der opstår en særlig forbindelse mellem dem. Hun fortæller eksempelvis om en oplevelse, hvor de på rulleskøjter og legetøjsscooter kører igennem byen: »Vi flyver gennem Hongkongs gader. Jeg kigger på James. Han smiler. Vi 'cruiser' gennem gaderne på rulleskøjter og legetøjsscooter. Vi føler os som superhelte.« Albe-

roni beskriver, hvordan forelskelsen er »at åbne sig for en ny og anderledes tilværelse uden at have nogen garanti for, at den er realisabel. Det er som at udsende melodiske lokketoner uden at være sikker på at få svar« (Alberoni 1981:32). Forelskelsen, siger Alberoni, udvider den fysiske og sanselige side af vort liv, alt opleves mere intenst. Vi opfanger dufte, farver og lys, som vi før knap lagde mærke til. Begivenhederne i Hongkong er et centralt, intensitetsbetonet stemningsbillede på forelskelse og glæde, som Bella begynder sin kærlighedsfortælling med. Her skaber James og hun et særligt bånd. Det åbner for parforholdsrelationen, der fordyber sig, da de flytter tilbage til Australien. De drømmer om at forske sammen, blive gift, få børn og skabe hjem i et lille hus ude i skoven, hvor James i fritiden kan dyrke sin motorcykelinteresse, og Bella kan male. Forskning, bolig og ægteskab er stærke, sociale fremtidshorisonter og drømme, hvor James af Bella beskrives som »den eneste ene.« Det er et gennemgående tema hos mange af de studerende og understøttes af anden empirisk forskning, at parforhold opleves som skæbnebestemt og for evigt (Belleau et. al 2020). Bellas og James' parforhold bliver en central del af Bellas selv-realisering. Tiden i Hongkong er en forelskelsens tid, hvor parterne oplever en særlig og ekstraordinær forbundethed. Det er med afsæt i denne omvæltende periode, at parterne tænker sig selv som del af et VI-projekt, der strækker sig ud i fremtiden.

Forelskelsen er berusende og efterspurgt af de unge. De intense følelser er en erfaringsbaggrund og kropsliggørelse af den unikke individualisme, moderne vestlige mennesker, ikke mindst de unge, definerer sig i forhold til. Alberoni beskriver forelskelsen som en »begivenhed«, der på omvæltende vis trænger sig på som en urovækkende proces, hvor det er umuligt at opretholde en tilstand af »harmonisk ro« (Alberoni 1981). Forelskelsens stærke, ukontrollerbare intensitet er på den ene side dragende og spændende, men også udfordrende i sin usikkerhed og uforudsigelighed. Med afsæt i forelskelsens skabende kraft ser vi, hvordan parforholdet udvikles i Bellas og James' liv. Forelskelsesfasen varer imidlertid ikke ved, heller ikke for de unge. Her melder spørgsmålet sig, hvad der sker, når forelskelse bliver til hverdag, Bella fortæller, at James i starten af deres forhold var spændende, sjov og sød, men at det har ændret sig: »Han vil altid være hjemme og se TV. Vi går aldrig ud, og han inviterer mig ingen steder mere. Det er altid mig, der skal foreslå, at vi skal foretage os noget.« Her oplever vi et af kærlighedslivets store paradokser. I længslen efter tillid og stabilitet omdanner mennesker »kærlighedens strålende væsen til noget kontrollerbart, begrænset og fastlagt«. Hverdagens krav, vaner og behov for forudsigelighed er med til at omdanne forelskelse til hverdagskærlighed (Alberoni 1981:41). For Bella er parforholdet blevet kedeligt og mindre inspirerende.

Samtidig fortæller James Bella, at han har haft problemer med at mærke sine følelser det meste af livet. James' ærlighed omkring sit følelsesliv, som han afslører i tillid til Bella, har en uroskabende virkning på Bella. Hun tro-

ede, hun kendte James, men bliver nu i tvivl, om han nogensinde har været forelsket i hende, også fordi hun ikke længere føler sig bekræftet af ham på samme måde som før. Under et interview spørger hun sig selv: »Har det altid været sådan her? Kender jeg ham virkelig?« Et sammentræf af begivenheder opstår, som i Bellas selvfortælling kædes sammen og forstærker hendes følelse af usikkerhed og svigt. Det får hende til at tvivle: »Jeg drømmer stadig om de ting, James og jeg snakkede om i starten af vores forhold, men lige nu har jeg svært ved at forestille os sammen i fremtiden.« Parforholdsdrømmen og en fremtid sammen føles ikke længere ægte. Hendes oplevelser i parforholdet stemmer ikke overens med den store kærlighedsfortælling og hendes forventninger. Hun overvejer, om hendes forhold med James føles »rigtigt«. Som i Giddens' rene forhold begrundes parforholdet alene indefra og i sig selv (Giddens 1994).

Som en del af Bellas undersøgelsesproces begynder hun platonisk at udforske relationer til andre mænd. Her møder hun Krish: »Modsat James er Krish spændende, glad og altid interesseret i, hvad jeg laver, og foreslår ting, vi kan lave sammen. Jeg er fascineret og draget af Krish.« Hun finder Krish' intense energi og interesse for hende fascinerende og smittende, men efter de har flirtet en måneds tid, ønsker Bella ikke at forsætte deres relation. Deres møde har imidlertid bekræftet, at hun kan møde andre spændende mænd end James. Hun retter nu sin romantiske opmærksomhed mod Krish' ven, Alec, der har været hemmeligt interesseret i Bella.

Vi sidder en del mennesker samlet i rygerområdet på UTS, og Alec spiller en Elvis-sang på sin guitar. Han ved, Bella er stor Elvis-fan. Hun betragter Alec intenst, mens han synger med lukkede øjne. Hun smiler rødmende, mens hendes øjne stråler. Alec åbner øjnene og smiler genert tilbage.

Feltnote/observation 2017,
Rye Thomsen

Mellem Bella og Alec vibrerer der en intens, spændingsfyldt tiltrækningskraft, en dirrende sitren i luften, der sanses af dem begge. Forelskelsen opleves inde i Bella og Alec, men er samtidig en intensitetsfyldt kommunikation, der kan ses og fornemmes af andre. Efter at have flirtet til fester, stadig platonisk, afslører de deres følelser for hinanden, og Bella udtaler sent i feltarbejdet: »Måske Alec og jeg er sammen om en måned eller to. Hvem ved?« Deres romance bliver en del af hendes fortælling, og hun skaber en mulig alternativ fremtidshorisont for hendes kærlighedsliv. Men inden afslutningen af feltarbejdet fortæller Bella, at James kæmper for deres forhold. Han tager initiativ til samtaler om flirten med Alec, og hvordan de kan forbedre deres parforhold. Han begynder at kunne mærke sine følelser igen og er sikker på, det

skal være dem i fremtiden. James tager her ansvar for sine følelser og samtaler om deres forhold. Feltarbejdet viste, at det ellers ofte var de unge kvinder, der tog ansvar og havde sprog for den følelsesmæssige del af parforholdet. Men også de mandlige studerende gik ind i det følelsesmæssige relationsarbejde, for eksempel når de som James blev presset af frygten for at blive forladt. Både Giddens' teoretisering om rene, frisatte relationer og den mere empirisk orienterede kærlighedssociologi lægger vægt på, at kommunikation er afgørende for at udvikle en kontinuerlig tillid og fortrolighed, der skaber udvikling og varighed i parforholdet (Belleau et al 2020; Gabb & Fink 2018; Giddens 1994). Mellem James og Bella opstår en ny åbning, da han kommunikerer sine følelser, og Bella kan nu igen forestille sig en fælles fremtid. I dag lever de stadig sammen.

Bella, James, Krish og Alec illustrerer den betydning, forelskelse og spænding har for de studerende, og at de unge håber, forelskelsens spænding kan fortsætte langt ind i parforholdet. Med Alberoni forstår vi forelskelsen som en skelsættende begivenhed, men også forelskelsesfølelsens flygtige natur. Bellas romantiske liv kan bekræfte en opfattelse af unge som ego- og nydelsesorienterede i jagten på ny spænding, når forholdet bliver kedeligt. Men hun vender tilbage til sit parforhold for at arbejde med det og lade det udvikle sig. James er eksempel på, at også unge mænd arbejder og forpligter sig i parforholdet, hvilket nuancerer opfattelsen af mænd som primært optagede af uforpligtende »hook ups« og casual sex (Bogle 2008; Illouz 2012, 2019; Jepsen 2018; Wade 2017). Det vedholdende engagement, som både Bella og James praktiserer, er de ikke alene om, som vi vil vise i det følgende.

Unge romantiske engagement: Selvudforskning og selvidentitet

De studerendes længsel efter et forpligtet parforhold indebærer, at en del af de interviewede udforsker sig selv og reflekterer over, hvad de søger i kærlighedslivet og ønsker sig i forhold til en mulig partner. De undersøger oplevelser fra tidligere forhold, nogle af dem lærer af erfaringerne og agerer på nye måder i nye relationer. Et eksempel på dette er 20-årige Krish, som læser Miljøstudier. Han er udadvendt og søger at blive dybt følt forstået i en forpligtende parforholdsrelation. Ønsket er centralt for ham og noget, han ihærdigt arbejder på at virkeliggøre. Krish ser Youtube-videoer, som beskriver populærpsykologiske værktøjer til at skabe kontakt med og sympati hos andre, ikke mindst det andet køn. Han udfordrer sig selv, som videoerne anbefaler, og tager kontakt med grupper af fremmede kvinder i håb om, at én af dem er hende, han kan skabe en særlig forbindelse med. Krish undersøger kritisk sig selv og forsøger at udvikle sine kvalifikationer i kærlighedslivet i forsøget på at finde sin »soulmate« (Illouz 2012; Giddens 1994). Som beskrevet i forrige afsnit oplever han en særlig forbindelse til Bella og fortæller:

»Vi har denne særlige forbundethed. Jeg vil virkelig gerne forandre nogle ting i den kommende tid. Jeg vil drikke og feste mindre. Jeg ønsker at blive en bedre version af mig selv for Bella. Hvis Bella bliver single igen, vil jeg være klar til at være hendes kæreste«.

Selv om Bella allerede er kærester med James, er Krish er indstillet på at ændre sin livsstil og sig selv for at opnå hende. Han er sensitiv og en 'drømmer', men går til opgaven med en intellektuel selvrefleksion, der både giver ham nye indsigter, men også somme tider spænder ben for ham, når han søger at tænke sig til en løsning på sin længsel. Kærlighedslivet er både igangsættende for hans selvundersøgelse, og der, hvor han møder forhindringer. Krish skaber et narrativ om, at hvis han ændrer sig og adopterer en bestemt livsstil, vil han kunne forenes med Bella, når hun bliver single. Hans håb om kærlighed søger han at imødegå med en planlægning og kontrol, han har fælles med mange andre moderne mennesker. Som Krish undersøger og udvikler mange af de unge i Rye Thomsens feltarbejde sig i en kontinuerlig selvudforskning, på grund af refleksion over tidligere kærlighedserfaringer og længsel efter et meningsfuldt, vedvarende parforhold.

Amy, 22 år, er en af dem. Hun studerer journalistik og »political writing«. Hun møder sin ekskæreste Carter i gymnasiet, og efter et år sammen på universitetet, hvor Carter begynder en teknisk uddannelse, slutter Amy deres fem år lange parforhold. Efter bruddet reflekterer Amy over forholdet og drager erfaringer i forhold til, hvad hun leder efter:

Når du er i et parforhold, påvirker det dig utrolig meget, hvis man er meget forskellige. Carter er meget »wordly knowledge-wise«, og det respekterer jeg. Men på et tidspunkt sagde han for eksempel: 'Jeg har ikke set nyheder i en uge, og jeg føler mig glad over det.' Jeg kunne aldrig have en samtale med ham om nyheder eller politik. Jeg prøvede og prøvede. Og for mig er det utrolig vigtigt, for der er så meget lort, der foregår rundt om i verden, og jeg har et stort behov for at dele og tænke over de ting med min partner. Indtil for nyligt har han været meget støttende i forhold til, hvis jeg farvede mit hår, gik i alternativt tøj, og at jeg både er til mænd og kvinder. Men vi er vokset i hver vores retning, og det kulminerede i to situationer, hvor han dømte min påklædning og talte med den samme nedsættende og undertrykkende retorik, som jeg er vant til fra andre sider af det konservative Australien. Det kunne jeg ikke klare. Det blev dråben, der fik bægeret til at flyde over, at selv Carter bebrejdede mig og dømte min seksualitet og måde at være kvinde. Jeg har aldrig fokuseret på, hvordan jeg interagerede med mig selv. Det blev først muligt for mig efter bruddet. Jeg gjorde her den erfaring, at det, der er vigtigt for mig, er en interesse i verden omkring mig og

at have intellektuelle og eksistentielle samtaler med andre. Men også alenetid og at kunne være hver for sig.

Amy og Carter udvikler sig i hver deres retning, da de kommer på universitetet, og deres forskellige interesser og engagement i verden bliver tydeligere. Før har hun mere ladet ham dominere og bestemme, fordi hans omsorg og trygheden i forholdet var det vigtigste for hende. Da de også støder sammen i forhold til hendes kvindelighed og seksualitet, tager hun den endelige beslutning om at gå fra ham. Hun bliver klar over grundlæggende værdier, hun ikke vil gå på kompromis med. I sin selvrefleksive proces undersøger Amy sine parforholdserfaringer, og hvilke værdier et fremtidigt forhold skal bygge på. Hun skærper på forskellige tidspunkter i forløbet det narrativ, hun lever efter, og opfattelsen af sig selv. Intellektuelle, politiske og eksistentielle samtaler er nødvendige for hende sammen med vennerne og kæreste. Men også respektfuldt at give hinanden plads og alenetid oplever hun nu som meget væsentligt. Hendes livsplanlægning og selv-identitet tager en ny udvikling.

Det centrale i Amys beretning, som hun har fælles med andre studerende, er refleksionen over parforholdserfaringer, sig selv og udviklingen af nye perspektiver. Hun er aktiv i feministiske kredse og bliver mere bevidst om sig selv som kvinde. Der er værdier, hun ikke vil gå på kompromis med, så hellere være alene – i hvert fald for en tid. Hun har ikke før reflekteret så meget over sig selv og sit indre liv. Men bruddet med ungdomskæresten skaber forandring og indre refleksion over følelser og tanker, der før føltes angstprovokerende. Hun forbinder selverfarede indsigter om kønsidentitet med politisk handlen, blandt andet i demonstrationer for lovforslaget om ægteskabsret for to af samme køn i 2017. Hendes egen proces og værdier bliver politiske for hende. På det personlige plan får naturen, fordybelse og venskaber en ny betydning i denne livsfase, hvor hendes syn på sig selv og hendes livsperspektiv ændrer sig gennem refleksioner over kærligheden, livsværdier, og hvem hun selv er.

Også Olivia, en anden studerende, undersøger og længes efter at lære sig selv bedre at kende. 24-årige Olivia studerer Creative Writing og Kulturstudier. Hun sidder ofte alene på sit værelse og skriver tanker ned i sin dagbog. En dag fortæller hun:

Jeg føler, man har en forestilling i ens hoved om, hvilken slags person man gerne vil være sammen med, og hvem du selv gerne selv vil være. Så ender man sammen med en, som ikke er dårlig, men bare totalt forskellig fra det, du forestillede dig. Så begynder du at spørge dig selv om, hvem du er? Du forsøger at finde ud af det for at skabe mening i det hele.

Olivia beskriver kærlighedslivets uforudsigelige karakter og den store usikkerhed, det skaber for hende. At udtrykke sig i sin dagbog og i kreativ skrivning er for hende en måde at skrive sig til klarhed og mening. Gennem det udvikler hun en meningsfuld selvfortælling og selvidentitet (Giddens 1991:5-6). Som et moderne menneske ser Olivia fremad i kærlighedslivet og reflekterer over, hvem hun passer sammen med. Hun forsøger at skabe et refleksivt projekt gennem at kolonisere fremtiden (Giddens 1991:32, 86). Men som Olivia forklarer, kan man ende op med en helt anden type end det forestillede idealbillede af en kæreste. Olivia møder og genoptager kontakten med ekskæresten Daniel, som hun ikke troede, hun skulle være sammen med igen, da han mere er til hård teknomusik end det litterære og kunstneriske, og desuden som erklæret polyamorøs er kæreste med Lauren. Men et digt, han skriver om og til hende, får Olivia til at ændre mening. Digtet viser, at han ser hendes kvaliteter, og hvem hun er bag hendes slør af usikkerhed og depression: »Det har været virkelig svært at se mig selv på den måde«, udtrykker hun senere. Med digtet som en vigtig følelsesmæssig kommunikation bevæger de sig mod en mere parforholdslignende relation, sideløbende med Daniels forhold til Lauren. Ud fra Giddens' teori kan udvekslingen mellem Olivia og Daniel ses som en form for gensidig *blotlæggelseskommunikation*, der skaber tillid og styrker deres relation (Giddens 1994). De gør sig gennemsikkelige for hinanden i en gensidig sårbarhed.

Olivia afprøver sig selv af i en ny situation med det åbne, polyamorøse parforhold. Hun eksperimenterer som andre moderne unge med parforhold og seksualitet. Men hun finder det ikke let:

Jeg forsøger at finde ud af, hvem jeg er, hvordan jeg vil være, og om jeg kan leve med det polyamorøse kærlighedsliv. Jeg var så villig til at omfavne »casual sex« og undersøge forskellige slags kærlighed og glæder. Men jeg vidste jo fra starten, at det ikke passer til min personlighed at være »casual« eller at være i et polyamorøst parforhold. Det er ikke, hvad jeg vil. Jeg vil have børn og en klassisk familie i fremtiden, men Daniel vil adoptere børn og leve i et polyamorøst forhold.

Olivia reflekterer konstant over, hvad der er den *rigtige* livsplanlægning for hende. Tør hun satse på forholdet til Daniel, når de har så forskellige værdier og livsperspektiver. Samtidig oplever hun, at det biologiske ur tikker i forhold til at få børn, mens han er mere fri og endda har en kæreste ud over hende. Tør hun eksperimentere og fortsætte forholdet? Relationen med Daniel er både intens, kærlighedsfuld og gør hende usikker. I sin dagbog skriver hun:

Jeg elsker at se dig vågne, dine tanker, ord og viden om musik. Følelsen af dage i sengen sammen, dine kys og arme, og det, jeg føler i dit selskab. Den måde du får mig til at se mig selv. Men kærlighed er også

at se dig elske og begære andre. Så det at elske dig er også at føle sig lille og utilstrækkelig – at jeg aldrig vil være nok. Det er at elske, at du har så meget at give andre mennesker, at du drager omsorg for dem. Så hvordan kan jeg bebrejde dig det? Hvordan kan jeg ønske at begrænse disse følelser. Jeg vil ikke gøre din verden mindre på grund af mig. Men det gør mig utryg og usikker og er ikke noget, jeg længes efter på længere sigt.

Olivia vil gerne være »large« og ikke begrænse sin kærestes udfoldelse. Hun forsøger at være rummende, selvopofrende og altruistisk, som empirisk sociologi om kærlighed lægger vægt på (Belleau et al. 2020:34). Samtidig er det ikke let for hende, hun overskrider sine egne grænser, giver køb på sine egne værdier og oplever både glæde og utryghed i relationen. Men hendes selvudforskning gør det mere klart for Olivia, hvad der er betydningsfuldt for hende: En kærlighed, der »drager de to tættere sammen og gør, at de vil bruge al tid sammen«, og når passionen »mindskes« over tid, forandres den til en »dyb, samhörig og tillidsfuld kærlighed« mellem to mennesker, der ønsker en familie med børn. Olivia repræsenterer de studerende, som afprøver sig selv i kærlighedsrelationer, de ikke har planlagt. Hvor følelserne og tiltrækningen tager en anden drejning, end de rationelt havde forestillet sig. Deres søgen efter kærlighed bringer dem i uvante, ukontrollerbare situationer, hvor de som selvudforskende individer får mulighed for at lære nyt om sig selv. De søger at give plads til hinandens selvrealisering, men også lære selv at tage plads i et kompliceret kærlighedsliv med egne og den andens behov, grænser og livsmål.

De tre cases er eksempler på de studerendes engagement i kærlighedslivet med undersøgelser af sig selv og læring gennem kærlighedserfaringer. Krish former sig selv i længslen efter en særlig forbindelse. Han afprøver sig selv i selvhjælpsteknikker og nye initiativer. Amy tager initiativ til at bryde det trygge, kendte. Hun vender opmærksomheden indad i stilhed og selvrefleksion, åbner sig samtidig mere udad mod venskabsrelationer og politisk aktivitet. En åbning til noget nyt, ukendt tager langsomt form. Olivia søger trygheden i et tidligere forhold, hvor hun føler sig støttet og 'set' i perioder med depression. Men prøver også sig selv af i en uvant situation, hun ikke havde planlagt i mødet med det polyamorøse, overskridelse af grænser, seksuelt og følelsesmæssigt. Med Giddens ser vi, hvordan de unge undersøger sig selv i et udfordrende kærlighedsliv og søger at skabe en sammenhængende fortælling om dem selv, deres liv og identitet. I det følgende ser vi nærmere på relationsarbejdet i et ungt parforhold.

Unge romantiske engagement: relationsarbejde

Emma er 25 år, læser journalistik og postkoloniale studier, er kæreste med Jack og bruger meget tid på sine studier. Hun er taktsom under vores inter-

views, hvor hun ofte tegner og maler imens. Emma møder allerede Jack, da hun er 13 år. De kredser om hinanden i en kompliceret relation af misforståelser, konflikt og jalousi. Først da hun er 17, finder de sammen som kærester. Der følger fire år, hvor de skaber tryghed, stabilitet og tillid i deres parforhold. At have tillid til og være der for hinanden, forklarer Emma, opstår ikke kun gennem det verbale. Det er også at være lydhør overfor og opmærksom på hinanden og den andens behov. I Emmas og Jacks forhold er der forelskelse, værdifuldt venskab og en kærlighed med en særlig forståelse og forbindelse, som er udviklet gennem flere år:

Emma og Jack slås for sjov i sofaen og griner højt. De fortæber sig intenst i hinandens blik. Stuen emmer af den særlige forbindelse imellem dem. De opdager mig, griner, og Jack siger, at de flirter. Emma ryster rødmende på hovedet. De spørger, om jeg vil drikke kaffe med dem. Vi hygger og snakker om at føle sig forstået og mødt i et parforhold. Emma fortæller lavmælt: »Da man var yngre, troede man, at man skulle finde en, hvor man kunne krydse alle de bokse af, som så godt ud på papir, men i virkeligheden er kærlighed meget mere end det. Du kan lide et andet menneske for, hvordan han får dig til at føle sig, ikke for, hvad han er på et skema. Jeg føler, at Jack virkelig har været med mig i de mest kritiske øjeblikke i mit liv. Jeg tror, han er den første person, jeg virkelig har følt mig tryk ved. Jeg føler mig tættere på og stoler mere på ham end nogen anden, selv min familie. Man føler, man ikke ville være, hvem man er, hvis den anden ikke var der. At han er en del af mig, og jeg af ham. Der er så meget af vores identitet, som er forbundet med den anden. Jeg ved, det er plat, men jeg tror, vi altid troede, at vi er hinandens sjælevenner.

For Emma gør det, at de har delt så mange både udfordrende situationer og gode oplevelser, at hun føler sig tæt forbundet med Jack. Hun ser ham som sin bedste ven og fortrolige. Gabb og Fink beskriver fra deres empiriske forskning, at adskillelsen mellem venskabelig og romantisk kærlighed er en falsk skelnen (Gabb & Fink 2018:139). Hos Emma og Jack ser vi både en stærk venskabskærlighed, samtidig med at Emma lægger vægt på den romantiske forestilling, når hun omtaler dem som »sjælevenner«. »Sjælevenner« eller »den eneste ene« er udtryk, der er en del af et udbredt kærlighedsideal i det moderne samfund (Alberoni 1981; Belleau et al. 2020; Berlant 2011; Illouz 2012). Unge mennesker trækker ofte på forestillingen om, at parforhold er »for evigt«, baseret på den semantiske meningsregel og forestilling om, at ægte kærlighed er varig. Når mennesker forstår og praktiserer deres kærlighedsliv ud fra denne meningsforestilling, er det med til at stabilisere forholdet (Belleau et al. 2020:30). Blandt andet ved, at partnerne mere eller mindre bevidst vælger at se bort fra ting, der kan underminere kærlighedsforholdet. Før eller

siden møder forholdet imidlertid modstand og udsættes for »virkelighedstjek« som hos Emma og Jack (Belleau et al 2020:30).

Efter fire års parforhold med Jack, der ifølge Emma har været ret problemfrit, bliver hun tiltrukket af en kollega. Hun stopper imidlertid hurtigt flirten og føler derfor, hun har sit på det rene, da hun fortæller Jack om episoden. Ifølge Emma gør han grin med begivenheden og hende. I beskrivelsen af episoden forklarer hun, at det altid er hende, der skal tage vare på deres følelsesmæssige relation og tage initiativ til de nødvendige samtaler om forholdet. Andre kvinder i undersøgelsen gav ligeledes udtryk for, at de følte, de bar ansvaret for at tematisere følelser i parforholdet, som forskning i romantiske relationer også peger på (Giddens 1992; Hirsch & Wardlow 2006; Illouz 2012). Emma tager efter denne episode et år på studieophold i Spanien, hvor Jack og hun aftaler, at de er »frie« til at have andre seksuelle partnere. De vil ikke begrænse hinanden, og muligvis ønsker de også at have friheden til at udforske andre romantiske relationer, før de *vælger* hinanden. I aftalen er der en form for pragmatisme, hvor de sætter hinanden fri. Men de er besluttede på at være kæresten igen, når Emma kommer tilbage. Deres »aftale« bygger på en tillid til, at de hører sammen på et dybere plan og kan klare adskillelsen og friheden. De er således eksempler på det frihedsdyrkende, moderne menneske, som Giddens' modernitetsteori beskriver, der vil give plads til hinandens udfoldelse og i kærlighedens navn ikke begrænse hinanden. I de frisatte relationer bliver de involveredes gensidige aftaler særligt betydningsfulde, fordi de kan bidrage til tillid, dybere forbindelse og tilregnelighed i forholdet. Det følgende viser imidlertid, som også Giddens er inde på, hvordan den kontinuerlige tillidsopbygning er afgørende for den rene relation, og hvordan svigt og aftalebrud kan underminere den forbundethed, der skabes over tid.

Da Emma kommer hjem igen, er Jack klar til at genoptage parforholdet, men Emma har brug for »at genoptage relationen stille og roligt«. Det gør ham utryk og bange. Gennem venner bliver Emma bekendt med, at Jack igen ser den kvinde, han har haft et forhold til, mens hun var væk. Det var ikke en del af aftalen om »frihed«, som kun var, mens de var adskilte. Hun er chokeret, ulykkelig, rasende, og hendes tiltro til Jack bliver til følelser af svigt og sorg. Tillid og troskab er afgørende idealer i kærlighedslivet, som kærligheds-sociologien har dokumenteret (Alberoni 1981; Belleau et al. 2020:36-37; Gabb og Fink 2018; Hooff 2013). Det er det også for Emma og Jack. Det er okay at ses med andre seksuelt og kærlighedsmæssigt, når de har aftalt det, men det er et tillidsbrud, når det fortsætter, efter Emma er hjemvendt. De forsøger alligevel at få parforholdet til at fungere. Men efter ihærdigt at have forsøgt at tilgive Jack i et halvt år og slippe følelsen af svigt, opgiver Emma og slår op med Jack.

Hun savner Jack for meget, og de finder efter noget tid sammen igen. Da hun genoptager forholdet med Jack, støder hun mod en norm, de kvindelige samtalepartnere ofte beskrev, at en kvinde med respekt for sig selv ikke vender tilbage til en mand, der har været hende utro. Emma vælger imidlertid

parforholdet til, selvom det er skamfuldt over for veninderne, som hun forklarer. En kønnet dimension er her, at Emma ikke kun oplever at blive svigtet af Jacks utroskab, men også oplever omverdenens dom over hende som en uselvstændig, afhængig kvinde, når hun tilgiver ham. Emma fastholder ikke desto mindre parforholdet, selvom hun til tider fyldes af sorg og frustration. Hun udtrykker, at hvis hun bare evnede at tilgive Jack, ville de have det som før. Hun tager ansvaret og skylden for deres udfordringer på sig, men vreden er der fortsat, når han gør det mindste forkert, og hun føler ikke den samme fascination eller glæde ved ham som tidligere. Hun overvejer, om der er sket for meget skade til, at de kan blive så dybt forenede igen og sætter spørgsmålstegn ved, hvor godt hun *egentlig* kender ham. Af og til hader hun Jack, fortæller Emma, men samtidig kan hun ikke give slip på ham og ønsker ham i sit liv. Da Emma bliver færdig som journalist og skal et år i praktik ude på landet, skilles de. De undersøger nye kærlighedsforhold hver især, men holder kontakten og deres relation vedlige. Efter praktikåret genoptager de deres parforhold og bor i dag sammen som par i Perth.

Emma og Jack er et blandt mange eksempler på de udfordringer, det engagement og den forpligtigelse, der eksisterer i mange af de unges længerevarende parforhold. Efter adskillelse, svigt, sorg og brud søger de stadig hinanden og finder sammen igen. Blandt de unge mennesker eksisterer således en stadig og vedvarende tro på parforhold, tætte forbindelser udviklet over tid og vigtigheden af relationsarbejde i vedligeholdelsen og udviklingen af forholdet.

Konklusion: Unges engagerede kærlighedsarbejde

I denne artikel har vi gennem et kvalitativt datamateriale bestående af universitetsstuderende undersøgt væsentlige træk, der kendetegner moderne, urbane middelklasse-unges kærlighedsliv. Undersøgelsen viser de unges mangfoldige kærlighedsliv, hvor de eksperimenterer med, undersøger og reflekterer over forelskelse og parforhold i en åben livssituation under uddannelsen. Universitetsmiljøet og uddannelsesperioden giver særlige muligheder i frisatheden fra kravet om arbejde, tjene penge og stifte familie. De studerende kan i særlig grad være udforskende og eksperimenterende i deres undersøgelse af sig selv og kærlighedslivet. Vi har lagt vægt på to centrale områder i unges kærlighedsliv: 1. forelskelse og spænding samt 2. selvidentitet og relationsarbejde. De studerende søger på den ene side spænding, intensitet og forelskelse som grundlag for parforholdet, og som de håber varer ved. På den anden side er det romantiske liv en lærings- og udviklingsproces, hvor de reflekterer over og engageret udforsker, hvilken type partner, kærlighedsforhold og seksualitet der er meningsfyldt. De unge udtrykker en søgen efter dybe, meningsgivende parforhold, hvor de føler sig mødt i en særlig relation af intimitet. Parforhold indebærer for dem et forpligtende relationsarbejde med udvikling af følelses- og relationskompetencer som respekt, lydhørhed,

indlevelse- og kommunikationsevne. Både de unge mænd og kvinder ser parforhold som noget, der skal plejes og kultiveres. Blandt de kvindelige informanter eksisterer der imidlertid en mere udviklet evne til at tale om følelser og tage ansvar i romantiske relationer. Denne kønnede ulighed har også andet forskning beskrevet, men vores artikel adskiller sig ved også at gengive unges mænds selvudvikling, investering og forpligtigelse i kærlighedslivet (jf. Bogle 2008; Illouz 2012; Berlant 2011; Povinelli 2006).

Vores fokus på unge er et bidrag til nyere empirisk kærlighedssociologi, der indtil nu har fokuseret på mere etablerede parforhold mellem voksne, der ikke længere er i begyndelsen af deres ungdom (Brownlie 2014; Gabb & Fink 2018). Vores analyse nuancerer toneangivende samtidsdiagnosers fokus på nydelse, flygtigt engagement og kommercialisering af kærlighedslivet såvel som de teorier, der fokuserer på frisættelse, demokratisering og nedprioritering af forelskelse og følelser (Bauman 2013; Beck & Beck-Gernsheim 1995; Bogle 2008; Giddens 1994; Illouz 2012, 2019; Jepsen 2018; Wade 2017). Overordnede samfundsteorier om kærlighed forenkler det levede liv og indfanger ikke fyldestgørende nuancerne. Uforpligtende Tinder- og »hook up«-adfærd praktiseres blandt unge som en af flere datingmuligheder. Men de unges romantiske liv er langt mere kontrastfyldt sammensat af forelskelse og spænding, refleksion og identitetsudvikling samt tryghedssøgen og forpligtende relationsarbejde. Artiklen bidrager til empirisk forskning i kompleksiteten, der kendetegner unges romantiske liv og selvudforskning. Der er behov for yderligere, kvalitative og kvantitative undersøgelser af forskellige ungdomsgruppers kærlighedsliv, hvor også fokus på kønnenes forskellighed og fælles-træk er vigtig. På denne måde kan vi udvikle forståelsen af unges romantiske liv og ikke som i dag være overladt til unuancerede beskrivelser af deres dyrkelse af flygtige forbindelser og uforpligtende sex.

Note

Tak for nyttige kommentarer fra kolleger samt anonyme bedømmere.

Litteratur

- Alberoni, F., 1981, *Forelskelse og kærlighed*. København: Informations Forlag.
- Badiou, A., 2017, *Lovsprisninger af kærligheden*. Aarhus: Forlaget Philosophia.
- Bauman, Z., 2003, *Liquid Love: On the Frailty of Human Bonds*. Cambridge: Polity Press.
- Beck, U. & E. Beck-Gernsheim, 1995, *The normal chaos of love*. Cambridge: Polity Press.
- Belleau, H., Piazzesi, C., & Seery, A., 2020, »Conjugal Love From a Sociological Perspective: Theorizing From Observed Practices«. *Canadian Journal of Sociology*, Nr. 45 (1), 2020: 23-46. <https://doi.org/10.29173/cjs29434>
- Bogle, K., 2008, *Hooking up: Sex, Dating, and Relationships on Campus*. New York: New York University Press.

- Brownlie, J., 2014, *Ordinary Relationships – A Sociological Study of Emotions, Reflexivity and Culture*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Chapman, B., & Ryan, C. 2005, »The access implications of income-contingent charges for higher education: Lessons from Australia.« *Economics of education review* 24.5: 491–512. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2004.08.009>
- Danmarks Statistik 2020, »Online dating er mest brugt af mænd«. *Danmarks Statistik*, Link: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=39770>. Downloadet: 20. august, 2020.
- Danmarks Statistisk 2021, »Skilsmisser i 2020 på niveau med tidligere år«. *Danmarks Statistik*, Link: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=31834>. Downloadet 20. maj, 2021.
- Davidson, B., Joinson, A. & Jones, S., 2018, »Technologically Enhanced Dating: Augmented Human Relationships, Robots and Fantasy«, I Papacharissi, Zizi (red.): *A Networked Self and Love*. Oxford: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315193472-8>
- Dempsey, D., Hillier, L. & Harrison, L., 2001, »Gendered Sexplorations among Same-Sex Attracted Young People in Australia«. *Journal of Adolescence* nr. 24(1): 67-81. <https://doi.org/10.1006/jado.2000.0363>
- Drummond, M., Filiaul, S., Anderson, E. & Jeffries, D., 2015, »Homosocial intimacy among Australian undergraduate men«. *Journal of Sociology* 51(3): 643-656. <https://doi.org/10.1177/1440783313518251>
- Duncan, S., 2015, Women's Agency in Living Apart Together: Constraint, Strategy and Vulnerability. *The Sociological Review*, nr. 63(3): 589–607. <https://doi.org/10.1111/1467-954X.12184>
- Fink, J. & Gabb, J., 2018, *Couple Relationships in the 21st Century – Research, Policy, Practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Gammeltoft, T., 2010, »Intimiteten. Forholdet til den anden«, I Hastrup, Kirsten (red.): *Ind I Verden. En Grundbog I Antropologisk Metode*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Giddens, A., 1991, *Modernity and Self-Identity: Self and Society in Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Giddens, A., 1994, *Intimitetens forandring – Seksualitet, kærlighed og erotik i det moderne samfund*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Gross, N., Simmons, S., 2002, Intimacy as a Double-Edged Phenomenon? An Empirical Test of Giddens, *Social Forces*, Volume 81, Issue 2, Pages 531–555, <https://doi.org/10.1353/sof.2003.0011>
- Hatfield, E., Rapson, R. & Purvis, J., 2020, *What's Next in Love and Sex, Psychological and Cultural Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press <https://doi.org/10.1093/oso/9780190647162.001.0001>
- Hirsch, J. & Wardlow, J., 2006, *Modern loves, – The anthropology of romantic courtship & companionate marriage*. Ann Arbor: University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.170440>
- Hollan, D. & Levy, R., 2014, »Person-Centered Interviewing and Observation«, I Bernard, Russel B. and Clarence C. Gravlee (red.): *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Hooff, J., 2013, *Modern Couples? Continuity and Change in Heterosexual Relationships*. Burlington: Ashgate Publishing Company.
- Hooks, B., 2000, *All About Love. New Visions*. New York: Harper/Perennial.

- Højer, L. & Bandak, A., 2015, »Introduction: the power of example«, I A. Bandak, & L. Højer (red.): *The Power of Example: Anthropological Explorations in Persuasion, Evocation and Imitation*. New Jersey: Wiley. <https://doi.org/10.1111/1467-9655.12173>
- Illouz, E., 2012, *Why Love Hurts: A Sociological Explanation*. Cambridge: Polity Press.
- Illouz, E., 2019, *The End of Love – A sociology of negative relations*. Oxford: Oxford University Press.
- Jepsen, R., 2018, »Fanget i fantasien om kærlighed«. *Dansk Sociologi*, Nr. 4/29, 2018: 56-79. <https://doi.org/10.22439/dansoc.v29i4.5950>
- Klinenberg, E., 2012, *Going Solo: The Extraordinary Rise and Surprising Appeal of Living Alone*. London: Penguin Books.
- Kobayashi, K., Funk, L. & Khan, Mushira M., 2017, »Constructing a sense of commitment in 'Living Apart Together' (LAT) relationships: Interpretive agency and individualization«. *Current Sociology*, Nr. 65(7), 991–1009. <https://doi.org/10.1177/0011392116653237>
- Lindholm, C., 1995, Love as an Experience of Transcendence. I Jankowiak, William (red.): *Romantic passion, a universal experience?* New York: Columbia University Press.
- Luhmann, N., 2010, *Love: A Sketch*, Polity Press: Cambridge.
- Møller, K. & Petersen, M., 2018, »Bleeding Boundaries: Domesticating Gay Hook-up Apps.« I Andreassen, Rikke et al. (red.): *Mediated Intimacies*. <https://doi.org/10.4324/9781315208589-18>
- Nielsen, C., 2019, »Ungdom«, i Blok, Anders & Carsten Bagge Laustsen (red.): *Sociologiens problemer*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Poder, P., 2019, Book review essay. What makes contemporary love relationships enduring? *Emotions and Society* vol. 1, no 1, <https://doi.org/10.1332/263168919X15580836411887>
- Povinelli, E., 2006, *The empire of love, toward a theory of intimacy, genealogy, and carnality*. Durham London: Duke University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1220mt8>
- Rasmussen, L., 2019, »76 procent tror på et livslangt monogamt parforhold«. *Politiken*, d. 8. juli.
- Rye Thomsen, M., 2019, »Longing For Love: En etnografi om kærlighed, socialitet, selv og tilblivelse blandt universitetsstuderende i Sydney,« København: Institut for Antropologi.
- Rye Thomsen, M., 2020, »I Covid-19 Karantæne på Egmont Kollegiet: Indblik i et udfordret kærlighedsliv og en forhandlet moralitet,« *Jordens Folk* 55, no. 1: 19-29.
- Scanlon, L., Rowling, L. & Weber, Z., 2007, »You Don't Have Like an Identity...You Are Just Lost in a Crowd: Forming a Student Identity in the First-Year Transition to University«. *Journal of Youth Studies*, Nr. 10(2): 223-241. <https://doi.org/10.1080/13676260600983684>
- Scheff, T., 2006, *Goffman Unbound! A New Paradigm for Social Science* Boulder: Paradigm Publishers.
- Seebach, S., 2017, *Love and Society – Special Social Forms and the Master Emotion*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315753560>
- Spradley, J.P., 1979, *The Ethnographic Interview*. Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich.
- Thagaard, T., 2005, *Følelser og fornuft. Kjerlighedens sosiologi*. Oslo: Abstrakt Forlag.
- Svendsen, G. & Jensen, M., 2016, »Den evige jagt på anerkendelse.« *Berlingske*, 5. marts.
- Wade, L., 2017, *American Hookup: The New Culture of Sex On Campus*. New York: W.W. Norton & Company.

Engaged love lives: A qualitative analysis of reflexive young persons' falling in love, self-identity and relationship work.

In present society peoples' love life is influenced by developments such as online dating, singles' culture and a somewhat steady divorce rate of around 50%. According to influential sociologists like Zygmunt Bauman and Eva Illouz, such developments lead to societal dissolution, as late modern people apparently seek ego-centred forms of enjoyment and freedom from obligations. However, while signs of such dissolution can be detected, modern people still dream about falling in love and being intimately connected in long enduring couple-hood. In this article we investigate young persons' notions of romantic love and how they conduct themselves in romantic relations based on a five month fieldwork among university students in Sydney, Australia. We focus on two main themes: 1) falling in love and excitement, and 2) engaged self-identity and relationship work. The analysis shows that young peoples' love life is characterized by a longing and a seeking for falling in love combined with self-exploration and commitment in romantic relationships. The article, thus, challenges popular sociological narratives of decay, which emphasizes how young people apparently become absorbed in egocentric pleasure-seeking and merely episodic romantic or sexual relationships.

Keywords: Romantic love, relationship work, self-identity, polyamory, dating.